

US 106/12 Orientering om statsbudsjett 2013 og prognose for bevilgningsfinansiert virksomhet 2012-2016

---

ePhortesak:	2012/1847	Saksansvarlig:	Eli Løvaas Kolstø, Økonomi og virksomhetsdirektør
Møtedag:	28.11.2012	Informasjonsansvarlig:	Eli Løvaas Kolstø, Økonomi og virksomhetsdirektør

---

Innledning

Statsbudsjettet for 2013 ble lagt fram 8. oktober 2012. Universitetsdirektøren vil med dette gi en kort orientering om de viktigste elementene i budsjettet, både for sektoren samlet og for UiS spesielt. Videre vil universitetsdirektøren gi en oppdatert framskriving av den statlig finansierte delen av økonomien fram til 2016, etter at statsbudsjettet for 2013 nå er klart. Økonomiske framskrivinger blir regelmessig presentert for styret, og forrige prognose ble lagt fram våren 2012. Som et ledd i arbeidet med å legge grunnlaget for den langsiktige virksomhetsplanleggingen, ser universitetsdirektøren det som viktig å gi styret løpende statusrapporter på den økonomiske situasjonen, herunder oppdaterte 3-årige prognoser. Styret blir derfor forelagt oppdaterte økonomiske prognoser 2 ganger årlig, i oktober i forbindelse med avsluttet studentopptak og framleggelse av statsbudsjettet, og i mars/april i forbindelse med avsluttet regnskap og oppdaterte resultater på forskning og utdanning for foregående år.

Vurdering

Statsbudsjettet 2013

Totalt får Universitet i Stavanger (UiS) 1 044,5¹ mill kroner i regjeringens budsjettforslag 2013. Dette gir en nominell økning fra 2012 på 6,2 %. Fratrasket pris- og lønnsvekst på 3,3 % gir dette en realvekst på 2,9 %.

Universitetet i Stavanger kommer nominelt sett relativt godt ut sammenlignet med sektoren for øvrig (jf tabell 1). Men om lag halvparten av budsjettveksten kommer som følge av gode produksjonsresultater på forskning og utdanning i 2011. Denne økningen er altså å betrakte som en betaling for aktivitetsøkninger som allerede er foretatt og som også har en betydelig kostnadsside. Når vi samtidig vet at den foreslåtte pris- og lønnskompensasjon på 3,3 % ikke er tilstrekkelig til å kompensere for den forventede reallønnskostnadsveksten ved UiS (og i Stavangerregionen) i året som kommer, må budsjettet for 2013 anses å være stramt.

Prognose 2016

Stramheten i statsbudsjettet reflekteres også i de økonomiske framskrivingene fram mot 2016. Ut fra det vi pr november 2012 vet om institusjonens samlede aktivitetsnivå, produksjon av studiepoeng og forskning, og utvikling i de statlige bevilgningene, er de økonomiske utsiktene 3 år fram i tid betydelig forverret sammenlignet med samme tid i fjor. Det er først og fremst årsverksveksten det siste året, kombinert med en generell lønnsvekst som ligger høyere enn det bevilgningene fra staten kompenserer for som driver denne forverringen. En ser videre at siste års økonomiske utvikling, og de utsiktene i prognosen er svært ulike på fakultetene.

Konklusjon

Reelle innstramninger i de statlige bevilgningene underbygger, etter universitetsdirektørens vurdering, behovet for ytterligere omstilling og effektivisering av aktivitetene ved UiS. Universitetsdirektøren kommer nærmere inn på dette i sak US 108/12.

Forslag til vedtak:

Styret tar orientering om statsbudsjett for 2013 og prognose for bevilgningsfinansiert virksomhet 2012-2016 til orientering.

Stavanger, 16.11.2012

John B. Møst
universitetsdirektør

---

¹ Dette er før fordelingen av SAK-midlene.

Innledning

Statsbudsjettet for 2013 ble lagt fram 8. oktober 2012. Universitetsdirektøren vil med dette gi en kort orientering om de viktigste elementene i budsjettet, både for sektoren samlet og for UiS spesielt. Videre vil universitetsdirektøren gi en oppdatert framskrivning av den statlig finansierte delen av økonomien fram til 2016, etter at statsbudsjettet for 2013 nå er klart.

Bakgrunn

Økonomiske framskrivinger blir regelmessig presentert for styret, og forrige prognose ble lagt fram våren 2012. Som et ledd i arbeidet med å legge grunnlaget for den langsiktige virksomhetsplanleggingen, ser universitetsdirektøren det som viktig å gi styret løpende statusrapporter på den økonomiske situasjonen, herunder oppdaterte 3-årige prognoser. Styret blir derfor forelagt oppdaterte økonomiske prognoser 2 ganger årlig, i oktober i forbindelse med avsluttet studentopptak og framleggelse av statsbudsjettet, og i mars/april i forbindelse med avsluttet regnskap og oppdaterte resultater på forskning og utdanning for foregående år. Fra og med budsjettåret 2013, har universitetsdirektøren valgt å legge april-prognosen til grunn for forslaget til foreløpig intern fordeling slik at budsjetteringen kan starte allerede før sommeren.

Del 1: Orientering om forslag til statsbudsjett 2013

Universitets- og høgskolesektoren

Budsjettforslaget under programkategori 07.60. Høyere utdanning og fagskoleutdanning er på totalt 28,7 mrd kroner i 2012. Dette tilsvarer en vekst fra året før på om lag 1,6 mrd, som gir en nominell vekst på 5,5 %. Fratrullet lønns- og priskompensasjon på 3,3 % gir dette en realvekst på 2,2 %. Realveksten er i hovedsak knyttet til videreføring av økt opptakskapasitet fra 2009, 2011 og revidert nasjonalbudsjett i 2012, samt til bevilgninger til bygg og utstyr.

Hovedendringene fra 2012 kan oppsummeres slik:

- Videreføring av økt opptakskapasitet fra 2009, 2011 og 2012 (290,1 mill)
- Bevilgninger til bygg og utstyr (81,7 mill)
- Styrking av basisfinansieringen av grunnskolelærerutdanningen (28 mill)
- Videreføring av midler til "Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon" (foreløpig ufordelt) (50 mill)
- Ufordelt avsetning til satsning på «velferdsstatens yrker» (70 mill)
- Pris og lønnskompensasjon (894 mill)
- Generell budsjettreduksjon (-50,4 mill) for å finansiere videreføring av MNT-tiltaksapakken fra 2009

Realveksten i 2012 er i all hovedsak knyttet til utdanning – videreføring av tidligere vedtatte studieplassøkninger samt videreføring av styrking av grunnskolelærerutdanningen. I tillegg er det bevilget en del til vedlikehold og investeringer i bygg og utstyr.

For å møte "yngrebølgen" ble det i 2011 lagt opp til en økning i utdanningskapasitet i årene som kommer, foreløpig fram til og med 2015. Studieplassøkningene er i stor grad øremerket sykepleier- og lærerutdanningene, men noe økning ser en også innenfor realfag- og teknologiutdanningene. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2012 ble kapasitetsøkningene ytterligere forsterket, og det ligger nå an til årlige studieplassøkninger fram til og med budsjettåret 2017.

Av andre endringer i statsbudsjettet 2012 bør nevnes at produksjonsinsentivene knyttet til forskning (såkalt RBO) blir ytterligere svekket i 2013. Produksjonskomponenten knyttet til forskning blir heller ikke i 2013 tilført friske midler. Når samlet forskningsproduksjon har økt med om lag 10 % fra 2010 til 2011, blir dermed stykkprisene på hver av forskningskomponentene (doktorgradskandidater, vitenskapelige publikasjoner, EU-midler og NFR-midler) redusert med tilsvarende proSENTSATS.

Universitetene

Universitetene får samlet en nominell vekst på 5,2 % fra 2012 til 2013. I tabell 1 viser oversikt over utviklingen fra 2012 til 2013 i hhv totalbevilgning og i bevilgning knyttet til oppnådde produksjonsresultater innen utdanning og forskning. Universitetet i Nordland har høyest nominell vekst fra i fjor, mens Universitetet i Stavanger har høyere vekst enn gjennomsnittet blant universitetene.

Det framgår videre av tabell 1 at det er betydelige forskjeller mellom institusjonene i forhold til bevilgninger som følge av oppnådde resultater. Universitetet i Tromsø og UMB har den største relative veksten i resultatbevilgning fra 2011 til 2012, mens UiS også på resultatdelen har høyere vekst enn gjennomsnittet.

Tabell 1: totalbevilgning og resultatdel 2012-2013, Universitetene

Institusjon	Bevilgning 2012*	Bevilgning 2013	Endring 12-13	Resultater 2012	Resultater 2013	Endring 12-13
Universitetet i Oslo	4 351 171	4 550 395	4,6 %	1 307 025	1 382 180	5,8 %
Universitetet i Bergen	2 587 483	2 645 208	2,2 %	837 898	822 484	-1,8 %
NTNU	3 513 770	3 675 601	4,6 %	1 124 414	1 176 495	4,6 %
Universitetet i Tromsø	1 877 145	2 028 826	8,1 %	412 305	467 175	13,3 %
UMB	679 281	728 323	7,2 %	204 768	230 344	12,5 %
Universitetet i Agder	900 768	967 903	7,5 %	274 154	302 035	10,2 %
Universitetet i Stavanger	983 478	1 044 506	6,2 %	298 003	318 217	6,8 %
Universitetet i Nordland	481 113	525 234	9,2 %	132 470	145 414	9,8 %
Sum Universitetene	15 374 209	16 165 996	5,2 %	4 458 567	4 698 930	5,4 %

*saldert budsjett

Universitetet i Stavanger

Totalt får Universitetet i Stavanger (UiS) 1 044,5² mill kroner i regjeringens budsjettforslag 2013. Dette gir en nominell økning fra 2012 på 6,2 %. Fratrasket pris- og lønnsvekst på 3,3 % gir dette en realvekst på 2,9 %. I tabellen under vises endringen av budsjett fra 2012 til 2013.

Tabell 2: Endringer i statlig bevilgning for UiS fra 2012 til 2013.

Saldert budsjett 2012	983 478
Lønns- og prisstigning	32 455
Studieplassendringer (konsekvensjusteringer)	16 311
Studiepoengsproduksjon, endring	8 789
Forskningsproduksjon (RBO), endring	2 457
Andre endringer-*	1 016
St.prp 2013	1 044 506

*Andre endringer består av (i) engangsbevilgning til utstyr (MNT) (3 mill) og (ii) generelt budsjettkutt (- 1,984 mill).

Også i 2013 er det satt av 50 millioner til SAK (samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon), men fordelingen av disse er foreløpig ikke kjent. Som nevnt er også 70 millioner satt av til styrking av «velferdsstatens yrker. Disse midlene er foreløpig ikke fordelt, men Universitetet i Stavanger bør ha gode muligheter til å posisjonere seg i forhold til disse midlene og universitetsdirektøren vil påse at nødvendige initiativ vil bli tatt fra de relevante fagmiljøene. I tillegg vil midlene knyttet til følgegruppe for lærerutdanningsreformen, samt oppfølging av barnehagelærerutdanningen og lærerutdanningen for ungdomstrinnene 8–13 og veiledning av nyutdannede lærere bli videreført også i 2013. Det er foreløpig ikke oppgitt hvilke beløp som vil tilfalle den enkelte institusjon, men universitetsdirektøren vil komme tilbake til dette i sak om endelig tildeling på nyåret 2013.

Budsjettet for 2013 er stramt, selv om UiS nominelt sett kommer relativt godt ut sammenlignet med sektoren for øvrig (jf tabell 1). I statsbudsjettet foreslås en pris- og lønnskompensasjon på 3,3 %. På grunn av stramt arbeidsmarked i Stavanger-regionen og på grunn av betydelig intern kompetanseheving ved UiS bør vi beregne en lønnsvekst i 2013 på om lag 4,3 % ved UiS. Dette tilsvarer i så fall en reell innstramning fra 2012 til 2013 på drøye 6 millioner kroner.

² Dette er før fordelingen av SAK-midlene.

Om lag halvparten av budsjettveksten fra 2012 til 2013 kommer som følge av gode produksjonsresultater (høyere aktivitet), både knyttet til utdanning (studiepoengsproduksjon) og forskning (publikasjoner, doktorgradskandidater, NFR- og EU-midler). Resten kan tilskrives videreføringer av økte bevilgninger til etablering av nye studieplasser fra statsbudsjettet i 2009 og 2011, samt fra revidert nasjonalbudsjett i 2012. Til sammen utgjør dette finansiering for 175 nye studieplasser i 2013. Disse studieplassene representerer aktivitet som allerede er igangsatt fra og med opptaket i 2012, og som er kalkulert inn i forslaget til studieplass-/studenttallsramme i sak US 79/12.

Av øvrige forslag i 2012-budsjettet har det særlig betydning for UiS at insentivene til forskningsproduksjon stadig forverres. Dette slår særlig ugunstig ut for Universitetet i Stavanger i og med at UiS har satset mye på å øke den totale forskningsproduksjonen. Nedgangen i forskningsincentivet knyttet til EU-forskning utgjør for UiS sin del en relativ budsjettreduksjon på 2,7 millioner i 2013.

UiS får heller ikke i 2013 tilslag på noen av forslagene utenfor rammen; opprettelse av kiropraktorutdanning, øremerket studieplassfinansiering innenfor rettsvitenskap, økning av basis forskningsfinansiering, og forslag til økning av bevilgninger til bygg. Formidlingsbygget tilknyttet Arkeologisk Museum er fortsatt i prosjekteringsfasen.

Del 2: Prognoser for bevilgningsfinansiert virksomhet 2013-2016

For å gi et mer helhetlig bilde av den økonomiske situasjonen etter at statsbudsjettet for 2013 er klart, vil universitetsdirektøren gi en oppdatert økonomisk framskriving for den statlig finansierte virksomheten fram til 2016, der både kostnads- og inntektssiden av virksomheten er tatt med. Tilsvarende prognoser ble sist presentert for styret i april 2012 (US 33/12).

Generelle forutsetninger som legges til grunn i prognosen

Prognosene kan utarbeides basert på en antakelse om at de statlige basisbevilgningene forblir relativt stabile over tid, samt på at Kunnskapsdepartementet ikke endrer dagens resultatbaserte finansieringssystem som belønner oppnådde resultater 2 budsjettår etter de er oppnådd. All sikker informasjon om framtidige bevilgninger som ligger i statsbudsjettet for 2012 blir tatt hensyn til i prognosen.

Videre er det i framskrivningene forutsatt en langsiktig pris- og lønnsvekst på 3,5 % fra og med 2014, mens for 2012 og 2013 er det lagt til grunn en pris- og lønnsvekst på hhv 3,2 og 3,3 % (jf statsbudsjettene 2012 og 2013). Den generelle årlige prisstigningen antas å være på 2,5 %.

Andre forutsetninger pr november 2012

Framtidig inntektsvekst:

Det forutsettes at studenttallet og følgelig studiepoengsproduksjonen og antallet studentutvekslingsopphold øker med gjennomsnittlig 1,5 % i året fram til og med 2016. Dette er i tråd med den vedtatte innfasingen av studieplasser bevilget i statsbudsjettet fra 2009 til og med revidert nasjonalbudsjett 2012. Dette er også i tråd med styrets vedtak om opptaks- og studenttallsregulering i styresak US 108/10.

Forskningsproduksjonen (antallet vitenskapelige publiseringer, samt tildelte midler fra EU og NFR) viste en positiv utvikling fra 2010 til 2011 og forutsettes å øke i takt med årsverksutviklingen fra og med 2012 og fram til 2016.

Framtidig kostnadsvekst.

Antallet årsverk (målt som gjennomsnittlig tilsatte årsverk gjennom året) antas å øke med 5 % fra 2011 til 2012 for så å øke med 1,1 % årlig fram til og med 2016. Veksten antas i hovedsak å følge utviklingen i studenttall fra 2012 til 2016. Reallønnsveksten (pr årsverk) ved UiS antas imidlertid å bli høyere enn det Kunnskapsdepartementet legger inn som kompensasjon i statsbudsjettet (se kommentar under "oppdatert informasjon").

Husleie og kostnader direkte knyttet til bygg og infrastruktur øker som følge av tidligere vedtak om utbedringer i Bjergsted, bygging av ny betonglab og vedtatt bygging av nytt SV-bygg og stort auditorium. Det er i budsjettfordelingen lagt opp til at denne permanente økningen i husleiekostnad fordeler seg over 2 år og fases inn med full effekt fra og med 2014.

Oppdatert informasjon i forhold til forrige prognose (april 2012)

Tilgjengelig og relevant³ økonomisk informasjon inkorporeres i prognosene løpende, men hovedoppdateringene skjer 2 ganger i året; (i) etter at statsbudsjettet er klart og opptak for inneværende studieår er ferdig, samt at

³ Økonomisk relevante parametre er de som inngår i det statlige finansieringssystemet (på inntektssiden), samt arbeidskraft (årsverk) og huskostnader på kostnadssiden.

planer for påfølgende studieår er klar (oktober) og (ii) med oppdatering når produksjonsresultatene foreligger (i mars/april). Følgende hovedendringer har framkommet etter at prognosen sist ble presentert i april 2012:

- Revidert nasjonalbudsjett 2012, med tilførsel av 70 nye studieplasser (hovedsakelig gitt over 4 år)
- Forslag til statsbudsjett 2013, med nedjusteringer i insentivkomponentene knyttet til forskning.
- Opptaket for 2012 og opptaksrammene for 2013⁴ (gir grunnlag for å estimere forventet årlig studenttallsvekst (og studiepoengsproduksjon) på 1,5 % de nærmeste årene)
- Regnskapet pr 2. tertial 2012 som viser fortsatt tiltakende lønnsvekst gjennom 2012 (forventes å bli 5,5 % i 2012, noe som ligger 1,2 prosentpoeng over forventningen pr april)
- En høyere årsverksvekst gjennom 2012 enn forventet.
- Dette medfører at forventet framtidig årsverksvekst nedjusteres fra 1,5 % pr år til 1,1 % fra og med 2013.
- Estimert økning i forskningsproduksjon på 1,1 % årlig (samme takt som årsverksutviklingen), med en årlig "prisforverring" på 3 % (var 10 % i fra 2011 til 2012).
- Forventet husleieøkning fra og med 2013 og 2014 tilsvarende 17 mill årlig⁵.

Til sammen gir disse endringene i forhold til forrige prognose ganske betydelige utslag på forventet økonomisk situasjon i 2015:

- Statsbevilgningen i 2015 forventes her å bli **17,8 millioner høyere** enn anslått i prognosen i april 2012. Dette som følge av tilførsel av nye studieplasser i RNB 2012.
- De samlede lønnskostnadene i 2015 anslås å bli om lag **13 millioner høyere** enn anslått i prognosen i april 2012. Dette skyldes først og fremst forventninger om høyere bemanningsvekst i perioden 2011-2015 enn antatt i tidligere prognoser.

Huskostnadene (leie og energi) anslås å ligge på samme nivå som anslått i prognosen i oktober 2011.

Dette gir en foreløpig prognose for statlig finansiert virksomhet som oppgitt i tabell 3.

Tabell 3: Prognose 2012-2016, hovedtabell pr oktober 2012.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bevilgning KD (inntektsført)	930 190	984 845	1 044 506	1 094 627	1 144 310	1 190 412
Merinntekter BFV (stipulert)	16 774	19 700	20 500	21 500	22 500	23 700
Sum driftsinntekter BFV	946 964	1 004 545	1 065 006	1 116 127	1 166 810	1 214 112
Endring i prosent	5,4 %	6,1 %	6,0 %	4,8 %	4,5 %	4,1 %
Lønnskostnader og konsulenttjenester	645 239	703 390	741 357	781 377	823 560	868 025
Endring i prosent	5,1 %	9,0 %	5,4 %	5,4 %	5,4 %	5,4 %
Husleie, energi og eksternt renhold	175 870	181 909	197 767	210 285	214 515	218 834
Endring i prosent	4,7 %	3,4 %	8,7 %	6,3 %	2,0 %	2,0 %
Driftskostnader utenom lønn og husleie	125 855	119 246	125 882	124 465	128 734	127 254
Drift som andel av totalbevilgning	13,3 %	11,9 %	11,8 %	11,2 %	11,0 %	10,5 %
Lønn som andel av totalbevilgning	68,1 %	70,0 %	69,6 %	70,0 %	70,6 %	71,5 %
Huskostnader som andel av totalbevilgning	18,6 %	18,1 %	18,6 %	18,8 %	18,4 %	18,0 %

*I tillegg til bevilgningen fra KD er her tatt med andre statlige inntekter, og disse er lineært framskrevet med ca 4 % årlig fra faktisk nivå i 2009.

Her er forventet "resultat" representert med et anslag på hvor stor andel av total bevilgning som er igjen til drift og investeringer (utenom bygg) når lønns- og huskostnader er dekket. Denne andelen var i 2005 på drøyt 17 % og denne sank til 11,7 % i 2010 for så å stige i 2011. Det var forventet at stigningen skulle fortsette også i 2012, men på grunn av betydelig høyere lønnskostnadsvekst (både lønnsvekst og årsverksvekst) i 2012 enn tidligere antatt er vi nå tilbake til nivået fra 2010. Deretter ser det ut til at driftsandelen gradvis vil synke i hele perioden

⁴ Det forutsettes her at opptaksrammene for 2013 oppfyller studenttallsrammen som foreslått av universitetsdirektøren i US 79/12.

⁵ Disse økningene gjelder bygging av nytt SV-bygg med tilhørende stort auditorium (12 mill, jf US 39/11), utbedringer Bjergsted (1 mill), ny betonglab (3 mill, jf US 103/11)

fram til og med 2016, og lønnskostnadenes andel av totalbevilgningen vil under disse forutsetningene øke gradvis opp over 70 % fra og med 2014.

For at UiS skal ha tilstrekkelig økonomisk handlingsrom, bør driftsandelen etter universitetsdirektørens vurdering ligge på nivået fra 2005/2006 (15-17 %). Det betyr at selv om UiS opplever en relativt god (statlig) inntektsøkning i 2012, 2013 og påfølgende år, er det svært viktig å få til nødvendige omstilling av aktivitetene for å frigjøre midler til videre utvikling. Antakelig er en årsverksvekst på 1,1 % årlig for høyt ifht til målsetningen om å opprettholde et «sunt» nivå på drift og investeringer.

Styret blir som nevnt presentert for 3-årige bevilgningsprognoser 2 ganger årlig, og i tabell 4a og 4b framkommer de to foregående prognosene for "driftsandelen" til og med 2015.

Tabell 4a: Prognose april 2012

	2011	2012	2013	2014	2015
Drift som andel av totalbevilgning	13,3 %	13,3 %	12,8 %	11,5 %	10,8 %
Lønn som andel av totalbevilgning	68,1 %	68,6 %	68,5 %	69,5 %	70,5 %

Tabell 4b: Prognose oktober 2011

	2011	2012	2013	2014	2015
Drift som andel av totalbevilgning	13,3 %	14,7 %	13,2 %	13,2 %	12,9 %
Lønn som andel av totalbevilgning	67,7 %	67,1 %	67,3 %	67,7 %	68,3 %

Som vi ser er prognosen som nå legges fram noe forverret, i alle fall på kort sikt (2012-2014), i forhold til prognosen fra april 2012, og utsiktene for 2015 er betydelig forverret i forhold til prognosen fra oktober i fjor. For at ikke utsiktene skal forverres ytterligere også på lang sikt, forutsetter dette at universitetet klarer å få ned årsverksveksten ned mot, og helst under, 1 % i året i kommende treårsperiode.

En kort sensitivetsanalyse 2015

Prognosen baserer seg som nevnt på en del forutsetninger som hver for seg selvsagt er beheftet med en del usikkerhet, særlig på lang sikt. I tabell 4 beregnes forventet resultateffekt i 2016 (i 1000 kroner) av å endre enkelte forutsetninger. Røde tall betyr forverret resultat.

Tabell 5: Effekt i 2016 av partielle endringer

Endring	Resultateffekt i 2016	Andel til drift i 2016
Årlig studenttallsutvikling/studiepoengsproduksjon 1 % høyere	8 900	11,0 %
Årsverksøkning 1 % høyere	-33 100	7,8 %
Lønns- og prisvekst 1 % høyere	-5 900	9,7 %
Forskningsproduksjon 5% høyere årlig vekst	3 900	10,8 %

Alle tall i 1000 kr

Som det framgår av tabell 5 er det i stor grad endringer i årsverksutviklingen (og følgelig lønnskostnadene) som gir de største økonomiske utslagene på sikt. Tilsvarende utslag får en også i forbindelse med større investeringer i bygg.

En ser videre at selv betydelig produktivetsforbedringer i forskningsproduksjon (unntatt uteksaminering av ph.d.-kandidater) slår relativt beskjedent ut økonomisk. Å øke studenttall og studiepoengsproduksjonen (utover det som fullfinansieres av KD) kan

gi positiv resultatvirkning, men det forutsetter at studiepoengsproduksjon kan økes ved effektivisering og utnyttelse av ledig kapasitet, og at effektiviseringen ikke påvirker studiegjennomstrømningen negativt. Det er relativt sterke indikasjoner på at UiS samlet sett har opplevd en forverring i studiepoengsproduksjonen (pr. student) i siste 5-årsperiode, samtidig med sterk ekspansjon i studenttallet.

Del 2: Prognoser for bevilgningsfinansiert virksomhet 2011-2015 pr fakultet

Avdeling for økonomi- og virksomhetsstyring utarbeider 3-årige økonomiske framskrivninger også for de tre fakultetene ved UiS (og fra og med høsten 2011 også for instituttene). Framskrivningene er gjort på tilsvarende måte som for institusjonen samlet, og en legger til grunn at budsjettfordelingen skjer i tråd med prinsippene i budsjettfordelingsmodellen også de neste årene. Under forutsetning av at budsjettfordelingsprinsippene ikke endres, vil vi kunne produsere rimelig treffsikre *inntektsframskrivninger* også på fakultetsnivået. Det er større

usikkerhet knyttet til hvor store fakultære ulikheter som vil inntreffe ifht lønnskostnadsutviklingen, men som et utgangspunkt er det her antatt at årsverksutvikling og lønnsutvikling ved fakultetene følger samme mønster som institusjonen samlet.

I tabell 6 (a-c) under framstilles forventet internbevilgning⁶ og forventet "fast" lønnskostnad pr fakultet i perioden 2011-2014. Det er verdt å merke at lønnskostnadene er beregnet basert på antallet årsverk med ordinær (fast eller midlertidig) tilsetning på bevilgningsfinansiert virksomhet. Konsulenter og andre "variable" arbeidskraftkostnader er dermed utelatt. "Handlingsrommet" måles her som det fakultetet kan fordele til drift, investeringer og innleie av arbeidskraft når "ordinære" lønnskostnader er dekket inn.

Tabell 6a: humanistisk fakultet

	2010	2012	2013	2014	2015	2016
Bevilgning	160 819	187 178	196 409	205 349	216 521	226 121
Lønnskostnader	147 801	173 720	182 689	192 778	202 620	213 761
Drift, investering og innleid arbeidskraft (residual)	13 018	13 458	13 720	12 571	13 901	12 359
Andel av inntekt til drift, investering og innleid lønn	8,1 %	7,2 %	7,0 %	6,1 %	6,4 %	5,5 %

*Forutsatt årsverksvekst på 1 % pr år fra og med 2013. Det vil gi 264 årsverk (BFV) i 2016 (254 i 2012)

Tabell 6b: SV-fakultetet

	2010	2012	2013	2014	2015	2016
Bevilgning	160 015	182 441	193 530	203 912	214 908	224 523
Lønnskostnader	135 660	172 333	181 482	190 074	199 893	211 062
Drift, investering og innleid arbeidskraft (residual)	24 355	10 109	12 048	13 838	15 016	13 461
Andel av inntekt til drift, investering og innleid lønn	15,2 %	5,5 %	6,2 %	6,8 %	7,0 %	6,0 %

*Forutsatt årsverksvekst på 0,8 % pr år fra og med 2013. Det vil gi 246 årsverk (BFV) i 2016 (238 i 2012)

Tabell 6c: TN-fakultetet,

	2010	2012	2013	2014	2015	2016
Bevilgning	139 061	169 223	184 570	195 084	203 787	211 941
Lønnskostnader	127 517	143 713	149 893	159 090	167 566	175 395
Drift, investering og innleid arbeidskraft (residual)	11 545	25 510	34 677	35 994	36 221	36 546
Andel av inntekt til drift, investering og innleid lønn	8,3 %	15,1 %	18,8 %	18,5 %	17,8 %	17,2 %

*Forutsatt årsverksvekst på 0,9 % pr år fra og med 2013. Det vil gi 214 årsverk (BFV) i 2016 (207 i 2012)

Førrige fakultetsprognose (april 2012)

I tabellene 7a-c oppgis prognosetallene for fakultetene fra april 2012. Som det framgår her kan forverringen som kommer til syne på institusjonsnivået i stor grad tilskrives utviklingen ved det humanistiske og det samfunnsvitenskapelige fakultet det siste året.

Tabell 7a: Humanistisk fakultet

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Andel av inntekt til drift, investering og innleie	8,1 %	7,9 %	9,1 %	7,8 %	7,7 %	7,4 %

Tabell 7b: SV-fakultetet, med husleieøkning

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Andel av inntekt til drift, investering og innleie	15,2 %	13,3 %	9,2 %	10,8 %	11,3 %	10,9 %

⁶ Ihht budsjettfordelingsmodellen.

Tabell 7c: TN-fakultetet, med husleieøkning

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Andel av inntekt til drift, investering og innleie	8,3 %	15,3 %	17,0 %	18,5 %	17,9 %	17,3 %

Lønnskostnadene som oppgis på fakultetene i tabellene 6a-c samsvarer i stor grad med det fakultetene selv opererer med i sine budsjetter.

Som det framgår av tabellene over, vil en kunne forvente at det økonomiske "handlingsrommet" utvikler seg noe forskjellig ved de ulike fakultetene i kommende fireårsperiode. Det teknisk vitenskapelige fakultet ser ut til å ha forbedret sin økonomiske situasjon betydelig og permanent i forhold til 2010. Det humanistiske fakultet vil opprettholde en økonomisk situasjon omtrent som i 2010 eller marginalt forverret, mens det Samfunnsvitenskapelige fakultet har en markert forverret økonomisk situasjon i 2012 i forhold til 2010, og vil fortsatt oppleve trangere økonomi fram mot 2016 hvis ikke tiltak settes inn for å bremse lønnskostnadsutviklingen.

Det er verdt å nevne at fakultetene i realiteten har nokså *ulike behov* for dekning av f.eks investeringer og innleid arbeidskraft. Dermed er det vanskelig å definere hvilket *nivå* driftsrommet bør ha på det enkelte fakultet. Blant annet har Det teknisk- naturvitenskapelig fakultet selv oppgitt et mål på at 20 % av fakultetets tildeling bør fordeles til faglig drift og investeringer (fortrinnsvis grunnet laboratorievirksomheten). Ved det humanistiske fakultet medgikk om lag 10 millioner i innleie av arbeidskraft i 2010 (blant annet til praksisveiledning i lærerutdanningene).

Alle fakultetene har dessuten skaffet et positivt bidrag til driften (blant annet gjennom overheadinntekter) fra ekstern finansiert virksomhet. Dette bidraget er ikke forsøkt tallfestet i prognosene her, men det er selvsagt viktig å ta hensyn til en slik effekt når en skal vurdere den samlede økonomiske situasjonen og hvilket «driftsbudsjettnivå» hver enkelt fakultet finner akseptabelt.

Strategiske hovedutfordringer

Etter universitetsdirektørens vurdering, basert på de langsiktige føringene i statsbudsjettet for 2013 samt oppdaterte 3-årige prognoser, vil hovedutfordringene for UiS de nærmeste årene være:

- Å håndtere fortsatt vekst i studenttallet som følge av opptrappingen av studieplasser fra KD. Økte studenttall vil mest sannsynlig kreve fortsatt økning, eventuelt omstrukturering, i faglig og administrativ bemanning fram mot 2016. Denne ekspansjonen vil sannsynligvis legge ytterligere press på fysisk infrastruktur, jf US 30/10 (mars 2010). Prognosene for kommende 3-årsperiode gir ikke rom for økte infrastrukturinvesteringer.
- Det å få på plass faglig bemanning til de pågående aktivitetsøkningene er utfordrende i seg selv. Arbeidsmarkedet for akademikere er relativt stramt innenfor flere fagområder. I tillegg er det generelle arbeidsmarkedet i Stavangerregionen stramt, og høyt lønnsnivå i regionen legger press på lønnspolitikken ved Universitetet, samtidig som det vanskeliggjør rekrutteringen både faglig og administrativt.
- Statsbudsjettene de siste årene legger mest vekt på å øke utdanningskapasiteten i sektoren. For UiS, som allerede bruker størstedelen av ressursene på utdanning, gir dette ekstra store utfordringer med å finne økonomisk rom for satsning på forskning. Universitetet blir stadig mer avhengig av ekstern finansiering for å styrke forskningen.
- Forskerutdanningene er strategisk viktig for UiS å utvikle som del av den videre faglige utviklingen for institusjonen. Verken i statsbudsjettet 2011, 2012 eller 2013 tilføres midler til finansiering av nye stipendiatstillinger. Dette gjør at UiS også innen forskerutdanningen blir mer avhengig av ekstern finansiering.

Reelle innstramninger i de statlige bevilgningene underbygger, etter universitetsdirektørens vurdering, behovet for ytterligere omstilling og effektivisering av aktivitetene ved UiS.

Forslag til vedtak:

Styret tar orientering om statsbudsjett for 2013 og prognose for bevilgningsfinansiert virksomhet 2012-2016 til orientering.

Stavanger, 16.11.2012

John B. Møst
universitetsdirektør

Eli Løvaas Kolstø
Økonomi og virksomhetsdirektør

Saksbehandler: Martin Tjelta
senior rådgiver